

OBJECTIVES, ADVANTAGES AND EFICACITY ECONOMIC FREE ZONES (EFZs)

Romeo IONESCU, Professor, Phd.
“DUNAREA DE JOS” University of Galati

Abstract:

The paper deals with the importance and the influence of the free economic zones in world economy. For the beginning, we speak about the elements, the organisation and the characteristics of the free economic zones.

Another aspect of this paper deals with the elements which determined the interest of the great companies in free economic zones.

In order to realise a complete analyse of the free economic zones, we realised a comparative analysis of the advantages and economic efficiency of these zones. As a result, we analysed the disadvantages of these zones too.

The last part of the paper deals with the actual developments of the concept of free economic zones. The paper used interesting examples from the Romanian economy and from Romanian specific legislation.

Key words: free zones, economic efficiency, a comparative analysis

JEL Classification: F10, F40

Prin caracteristicile lor, ZEL contribuie la producerea de bunuri și servicii, la dezvoltarea comerțului, la liberalizarea schimburilor de mărfuri și servicii. Ele influențează alocarea resurselor și rezultatele activității economice în regiunea în care se află. Teoria comerțului internațional demonstrează că eliminarea barierei vamale din cadrul ZEL conduce la creșterea schimburilor și specializarea în producție, care au drept consecință prosperitatea colectivității respective. Această situație este ilustrată prin modelul Heckscher-Ohlin¹

Profesorul canadian Herbert G. Grubel apreciază² că, din păcate, crearea ZEL atrage după sine efecte care conduc la modificarea modelului amintit.

Reducerea barierei vamale conduce de regulă la investiții în zona liberă, dar și la costuri de producție suplimentare datorită distanțelor față de piețele de aprovizionare și desfăcere. Crearea ZEL este în general un factor de prosperitate și redresare economică regională, prin efectele dinamice și pozitive pe care le antrenează pe plan economic și social.

Unii analiști au observat că ZEL tind să atragă activități industriale ce necesită utilizarea intensivă a resurselor umane numai pentru anumite operațiuni (de exemplu: montarea de piese și subansamble), ceea ce nu contribuie la întărirea legăturilor intersectoriale, element indispensabil oricărei industrializării eficiente.

Using their characteristics, economic free zones (EFZ) support production of goods, development of the trade and exchange liberalization. More, they influent resources allocation and the results of the economic activities in those regions in which they operate. The theory of international trade demonstrates that the elimination of custom barriers inside EFZ implies the growth of the exchanges and specialization and finally economic prosperity in the region. This situation can be demonstrated using Heckscher-Ohlin's model.³

Herbert G. Grubel appreciates that the implementation of EFZ can create some aspects which are able to modify Heckscher-Ohlin's model.⁴

The reduction of custom barriers implies more investments inside EFZ but greater production costs too, as a result of the longer distances from the resources and markets. EFZ represents a factor of prosperity and regional economic development because it has positive dynamic effects connected with socio-economic situation.

Other specialists noticed that EFZ attract industrial activities which allow intensive use of labour only for a few operations (assembly of machine parts for example) and don't support inter-sector connections as main element of an efficient industrialization.

¹ www.ase.ro

² Grubel Herbert G., “Towards a theory of Free Economic Zones”, Ed. Speciales, Madrid, 2000.

³ www.ase.ro

⁴ Grubel Herbert G., “Towards a theory of Free Economic Zones”, Ed. Speciales, Madrid, 2000.

Deci ZEL nu constituie decât un element puțin semnificativ pentru politica de industrializare. Pentru țările mici, în dezvoltare, în care piața internă este foarte redusă pentru a alimenta o industrie integrată și diversificată, considerentul major al creării ZEL ar putea fi numărul mai mare de locuri de muncă.

Accesul liber al mărfurilor în ZEL permite atragerea de investiții de capital străin, datorită facilităților respective acordate. Organizarea ZEL are la bază legi și diferite alte acte normative ce stabilesc regulile de înființare, conducere, precum și modul de comunicare cu interiorul și exteriorul țării care le realizează. Pe baza acestor acte juridice este permis accesul mărfurilor în regim vamal liberalizat și fără restricții de cantitate, cu condiția ca acestea să nu fie prohibite conform legislației țării respective. Mărfurile sunt introduse în interiorul unei ZEL cu scopul prelucrării lor, din care să rezulte alte mărfuri pentru export sau cu scopul reexportului.

În general, mărfurile intrate într-o ZEL sunt supuse unor activități de: transbordare, transformare, fabricare, tratare, calibrare, administrare, cântărire, sortare, depozitare, ambalare, marcare, stocare, etichetare, expediere etc. De obicei, mărfurile pot fi depozitate pe timp nelimitat sau pe timp de 12 luni (produsele alimentare) și 18 luni (produsele nealimentare).

ZEL sunt amplasate pe suprafețe de teren care aparțin statului respectiv sau au fost expropriate legal, limitate de frontiere naturale sau artificiale, situate în imediata apropiere a unei căi de transport (nod de cale ferată, port fluvial sau maritim, aeroport) și prin care se tranzitează un volum mare de mărfuri. Pe glob, distanța medie⁵ de ZEL față de centrul capitalei statului respectiv sau față de aeroportul cel mai apropiat este de 9-11 km.

Totodată, se impune precizarea clară a particularităților ZEL: secretul operațiunilor bancare și financiare; societățile (bancare, financiare, maritime, de asigurări, comerciale etc.) care o desăvârșesc; cheltuielile financiare necesare pentru realizarea infrastructurii specifice.

As a result, EFZ represents just a not important element of the industrial policy. EFZ create more jobs especially in little developing countries with little markets unable to ensure an integrated and diversified industry.

The free access of the goods in EFZ allows the growth of the foreign investments as a result of the facilities of the EFZ. The implementation and functions of the EFZ are based on laws and other regulations which establish rules of setting up, management and the ways of communications with the inside and outside of the country which create these EFZ. Using these normative acts, the goods can enter into free custom regime without quantitative restrictions only if they are not prohibited in that country. The goods enter into an EFZ in order to be manufactured and to be transformed into new goods for export or re-export.

Generally, the goods which enter into an EFZ are object of transshipping, transformation, fabrication, treatment, calibration, administration, weighing, sorting, storing, packing, marking, stocking, labelling and expediting too. Goods may be stored as long as it's necessary, 12 months for food or 18 months for non-food goods.

EFZs are placed on the lands of the landlord country or which were legal expropriated. These zones are limited by natural or artificial frontiers. EFZs are situated near transport networks (rail junctions, harbours and airports) which allow the transit of important quantities of goods. At global level, the average distance between an EFZ and the capital of the state or the nearest airport is about 9-11 km.⁶

EFZs have some characteristics like the following: secret of banking and financial transactions; banking, financial, maritime, insurance and trade societies which operate inside EFZs; financial expenditures for specific infrastructure.

⁵ xxx, *Legislation des zones libres*, Ed. France, Paris, 2002.

⁶ xxx, *Legislation des zones libres*, Ed. France, Paris, 2002.

Pe baza unui sondaj efectuat⁷ într-un număr de ZEL ale planetei, rezultă că decizia firmelor de o investiție în ZEL este influențată în cea mai mare parte de următorii factori: stabilitatea politică, economică și monetară; infrastructura zonei; resursele umane disponibile și ieftine; stimulentele și concesiile acordate de organizatorii zonei.

Firmele străine acordă o importanță mai mică următoarelor aspecte: capacitatea de absorbție a țării gazdă; posibilitatea pregătirii resurselor umane în țara gazdă; experiența locală în domeniul tehnologiilor de vârf; asistența acordată de țara gazdă la elaborarea studiilor de fezabilitate; asistența guvernului la alegerea partenerilor din societățile mixte.

La constituirea unei ZEL, țara gazdă face diverse investiții, a căror valoare nu poate fi recuperată în timp scurt. Profitul firmelor străine este, de cele mai multe ori, repatriat și nu reinvestit local. Încasările din export ale țării gazdă reprezintă în majoritatea ZEL 20-40% din valoarea totală a exporturilor acestora. Rezultă că o mare parte din valoarea exporturilor ZEL se transferă în afară. Ponderea importurilor în desfășurarea activităților ZEL este variabilă și depinde de gradul de integrare a ZEL în economia națională respectivă, uneori putând ajunge până la 30% din totalul cheltuielilor inițiale de constituire.

Din partea care rămâne economiei locale, majoritatea de 70% reprezintă valoarea salariilor primite de personalul local⁸ și până la 25% taxe plătite de firmele străine pentru teren, clădiri, servicii, taxe favorizante pentru investitori. Veniturile provenite din intrări de mărfuri de proveniență locală sunt în general foarte mici.

Ponderea câștigului net al țării gazdă în valoarea exporturilor nu depășește în medie 25%. Contribuția veniturilor țării gazdă în exporturile unei ZEL este în medie 1-2%, adică extrem de modestă. Determinarea venitului net în valută rezultat din funcționarea ZEL trebuie să ia în considerare, în afară de cheltuielile de promovare și valoarea subvențiilor și stimulentele financiare și fiscale oferite.

Using a statistical test for different EFZs, we can evidence the elements which support investments in these zones: political, economic and monetary stability, infrastructure of the zone, cost and number of human resources, incentives and concessions from the organizers of the zone.⁹

Less important elements are the following: absorption capacity of the host country, the possibility of training labour in the host country, local experience in high technologies, assistance of the host country in order to realise feasibility studies and the assistance of the host country in order to select partners for joint ventures.

In order to implement EFZs, the host country realise some investments which can't be recovered soon. On the other hand, the profit of the foreign companies is often repatriated not invested in local economy. As a result, the revenues from exports of the host country represent almost 20-40% from the total value of the EFZs' exports. We can conclude that a great part of the EFZs' exports are transferred outside host country. The percentage of imports in EFZs' activities depends by the degree of their integration into host country economy. This percentage can achieve 30% from the initial expenditures for implementation.

The part which remains into local economy is composed by wages for local labour (70%) and taxes paid by firms for lands, buildings, services and so on. The difference represents revenues from entrances of local goods.¹⁰

The percentage of the net revenue of host country in total exports is less than 25%. The contribution of the host country to EFZs' exports is about 1-2%, very little. The calculation of the net revenue in foreign currency from EFZs' activities must appreciate promotion expenditures, subventions, financial and fiscal incentives too.

⁷ Banca Mondială, Studiu asupra ZEL, New York, 2000.

⁸ Toma Costel, Suciuc Gică, *Zone libere: principii și practică*, Ed. ALMA, București, 1999.

⁹ Banca Mondială, *Studiu asupra ZEL*, New York, 2000.

¹⁰ Toma Costel, Suciuc Gică, *Zone libere: principii și practică*, Ed. ALMA, București, 1999.

Luarea în considerare a intereselor economice ale țării gazdă este cu atât mai greu de realizat, cu cât ZEL evoluează rareori conform planului stabilit inițial. Succesul lor constă nu atât în potențialul inițial, cât și în flexibilitatea funcționării lor ulterioare și în realizarea unei competitivități ridicate comparativ cu alte zone. Este posibil ca avantajele reale ale zonei să nu corespundă cu cele prevăzute.

Un exemplu ar fi cel legat de ocuparea resurselor umane și reducerea astfel a șomajului care poate să fie nesemnificativă pe ansamblul țării gazdă. Un alt exemplu este marcat de performanța exportului net al zonei și nu de cea a exportului total care depinde de compatibilitatea între necesitățile zonei și posibilitățile țării gazdă de a oferi mărfuri pentru prelucrare.

Riscul și incertitudinea¹¹ în funcționarea ZEL sunt de regulă mai mari decât în cazul proiectelor convenționale de dezvoltare industrială. Riscul în acest caz își are originea în lipsa posibilităților de control al deciziilor firmelor străine, în interdependența între zonă și mediul extern ce poate modifica condițiile inițiale. Riscul este sporit și de concurența dintre companiile transnaționale, de ritmul accelerat al progresului tehnic, de fluctuațiile monetare, de schimbările de tendință în comerțul internațional cu mărfuri și servicii și în orientarea investițiilor. Din toate aceste puncte de vedere, ZEL este bine să fie considerată, încă din faza de proiect, ca o formă tranzitorie și complementară de dezvoltare și nu ca scop în sine.

După experiența în timp și spațiu realizată în ZEL, cel mai important avantaj al activităților desfășurate constă în scutirea de impozit pe venitul obținut din operațiunile desfășurate în interiorul ZEL. Perioada minimă este de 5 ani, iar cea maximă de 20 de ani, pentru care se acordă scutiri de impozit. Se mai practică reducerile asupra impozitului pe venit, reducerea totală sau parțială de la impozitare a beneficiilor reinvestite (de regulă, 5 ani), iar investitorii străini sunt scutiți de plata impozitului pe proprietate, a impozitului pe circulație etc.

Alte avantaje importante oferite de ZEL constau în: importul de mărfuri cu scutire de taxă vamală; anularea controlului asupra prețului; angajarea liberă a forței de muncă; oferirea unor avantaje suplimentare privind mărimea chiriei solicitate, stabilirea termenelor de plată etc.

¹¹ Beauchamp Andre, *Zonele libere*, Ed. Montevideo, 2001.

The quantification of economic interests of the host country is very difficult because EFZs evaluate different from the initial plan established with host country. As a result, the success of the EFZs implementation depends not only by the initial potential, but by flexibility of their activities in order to realise a high zone comparative efficiency. It's possible that the real advantages of the zone to don't be similar with the forecast ones.

So, we talk about disparities about jobs and unemployment which can be insignificant at macro level in the host country. More, we can talk about the performance of the local zone net exports, not about the performance of total exports which depends by the compatibility between the necessities of the zone and possibilities of the host country to offer goods for processing.

The risk and uncertainly connected with EFZs' activities are greater than in conventional projects of industrial development.¹² The main risks are: absence of host country control about the decisions of foreign companies and the connection between zone and foreign environment which can change the initial conditions. The risk can grow as a result of: competition between transnational companies, high rhythm of technical progress, monetary fluctuations, trends' changes in international trade and investments too. As a result, EFZ must be considered like a transitory and complementary form of development not as a main objective.

The main advantage of the EFZ is the absence of taxes on revenues obtained inside EFZ. The minimum period for the absence of taxes on revenues obtained inside EFZ is 5 years and the maximum 20 years. More, sometimes there are reductions of taxes on revenue, reduction of the taxes on re-invested profits (5 years). On the other hand, foreign investors are exempt from taxes on propriety or circulation.

Other advantages of the EFZ are: imports without custom taxes, absence of control about prices, free hiring of labour, advantages connected with rent and payment details.

¹² Beauchamp Andre, *Zonele libere*, Ed. Montevideo, 2001.

În unele zone¹³, pentru atragerea de capital străin nu se efectuează controlul asupra schimbului valutar, iar operațiunile valutare se realizează la cursurile pieței libere. Toate operațiunile de export – import, inclusiv cu producătorii naționali, se efectuează în valută liber convertibilă.

Prestările legate de aprovizionarea cu apă și energie, transporturile, telecomunicațiile sunt efectuate pe bază de taxe mai avantajoase.

Eficiența economică a ZEL constă în creșterea valorice și în volum ale activităților economice, introducerea unor tehnologii moderne, dezvoltarea operațiunilor de import și export, producerea unor mărfuri în condiții mai avantajoase. ZEL permit formalități administrative reduse, costuri reduse pentru depozitare, absența contingentărilor la export și import, absența controlului asupra schimburilor valutare, precum și a unor imobilizări de capital în taxe vamale, repatrierea profiturilor.

Așezarea geografică este principalul factor care determină apariția și dezvoltarea unei ZEL. Panama și Hong Kong sunt exemple perfecte ale unei situații ideale pentru comoditatea transporturilor și comunicațiilor. Chiar și Elveția, care aproape în întregul e este o zonă liberă, deși nu are ieșire la mare, posedă în schimb mijloace de transport și comunicare excelente, terestre și aeriene. Avantajele economice rezultate din crearea ZEL¹⁴ presupun cu necesitate o integrare treptată în programul de dezvoltare a economiei țării gazdă. Cele mai importante avantaje urmărite de economia locală prin crearea unei ZEL integrată în programul de dezvoltare al țării respective derivă din atragerea de capital străin, modernizarea economiei cu noi tehnologii, creșterea exporturilor și generarea de încasări în valută.

ZEL reprezintă un mijloc real de atragere a capitalurilor străine numai dacă legislația lor este permisivă și încurajează acest fapt. Concurența între țările gazdă pentru a atrage investitori străini în ZEL este puternică și există o tendință de a le asigura acestora tot mai multe stimulente fiscale și financiare. În ultimul timp se observă că oferirea de cât mai multe stimulente referitoare la reduceri de taxe ori la concesiuni nu mai este foarte agreată; mai atrăgătoare pentru firmele străine este posibilitatea finanțării locale cu dobânzi moderate.

Some EFZs benefit by the absence of control on currency exchange and the exchange currency operations are realised at free market quotations. All export-import operations are realised only with foreign currencies.

The payments for water, energy, transports and telecommunications are made using advantages taxes.

The economic efficiency of the EFZs consist in value growths and in growth of the volume of economic activities, implementation of new technologies, development of import-export operations, a better efficiency for outputs. EFZs imply less administrative formalities, fewer costs for storage, absence of contingents at export and import, absence of the control on currencies' exchanges or immobilization of the capital in custom taxes too.

Geographical position represents the main factor which supports implementation and development of an EFZ. Panama and Hong Kong are examples of ideal situations for their perfect transport and communications infrastructures. Even Swiss can be assimilating with an EFZ because it has excellent terrestrial and aerial transports. The advantages of the EFZs imply the necessity of integration into host country program of economic development.¹⁵ Local economies will benefit by foreign capitals, new technologies, growth of exports and currency cashing too.

EFZ represents a real way for foreign capitals only if national legislation encourages this. The competition between host countries in order to attract foreign investors in EFZs is very powerful. As a result, EFZs will benefit by more facilities and more financial and fiscal incentives. Nowadays, foreign companies agree the possibility to obtain local financing with low interests.

¹³ Constantinescu Vasile, *Zonele libere europene*, Ed. A.S.E., București, 1998.

¹⁴ Caraiani, Gheorghe, *Dezvoltarea zonelor libere*, în "Tribuna economică", nr.33/1990.

¹⁵ Caraiani Geheorghe, *Zonele libere și paradisurile fiscale*, Ed. Lumina Lex, București, 1999.

Activitatea ZEL se manifestă și în asigurarea unei cât mai mari autonomii administrative și absența birocrăției, considerată de investitori un obstacol serios în derularea operațiunilor. Avantajele și eficiența demonstrată de ZEL fac din acestea un factor propice de realizare a integrării economice. Interesele diferiților parteneri economici influențează însă produsul.

Studii de specialitate au demonstrat că în ultimii ani, contribuția investitorilor străini, în ZEL, la creșterea în valută a țării gazdă nu a fost semnificativă. Acest fapt se datorează lipsei de complexitate a industriilor abordate care nu necesită investirea unui capital important și care se bazează în cea mai mare parte pe procese de muncă intensivă.

În cea mai mare parte a ZEL s-a demonstrat că realizarea de legături cu economia țării gazdă este complexă și dificilă. În ultimii ani se manifestă tendința ca ZEL să constituie o enclavă de superioritate tehnologică față de economia țării gazdă. Un mijloc de contracarare a acestei tendințe negative, și deci de integrare a zonei în economia locală, este participarea națională și internațională prin intermediul societăților mixte (în prezent, pe plan mondial, circa o treime din ZEL sunt constituite ca societăți mixte).

Analizând funcționarea ZEL, principalele dezavantaje constatate¹⁶ sunt: funcționarea unor societăți care fac investiții mici în zonă, obținând în schimb o rată mare a profitului; posibilitatea introducerii unor produse nocive; protecția socială și salariul plătit sunt de regulă mai reduse decât în țara gazdă; riscul nerecuperării investițiilor efectuate de țara gazdă etc.

La nivel global, compatibilitatea dintre avantajele comerciale și financiare ale zonelor, cerințele obiective ale proceselor tehnologice din ramurile industriale implementate în interesele economice ale utilizatorilor interni și externi ai zonei conduc, de regulă, la un "optim de utilizare"¹⁷. La aceste elemente cu caracter general, se adaugă o serie de tendințe specifice ultimei perioade:

EFZs' activities imply a great administrative autonomy and absence of bureaucracy. EFZs become elements of economic integration, but the different opinions of the economic partners' influence the final result.

Nowadays, the contribution of the foreign investors in EFZs to the growth of the currency stock of the host countries was very little. It is a result of the absence of the complex industries which don't ask for high capitals and which are based on intensive labour processes.

The connection between EFZs and host countries is complex and difficult. More, EFZs become some special zones with technologic superiority given national economy of the host country. The reaction of the host countries consists in their national and international participation to the joint ventures. Nowadays, 33% from world EFZs are joint ventures.

On the other hand, the main drawbacks of the EFZs are: companies with little investments inside zone but with a high rate of profit; possibility to produce harmful goods; less social protection and wages comparing with host countries; risk of uncovering investments made by host countries and so on.¹⁸

At global level, the compatibility between trade and financial advantages of the zones, objective requests of the technologic processes and economic objectives of the internal and foreign users support a using optimum.¹⁹ More, we can talk about new tendencies nowadays like the following:

¹⁶ xxx, *Integrarea economică*, cap.VIII, Ed. Chișinău, 2001.

¹⁷ Caraiani Geheorghe, *Zonele libere și paradisurile fiscale*, Ed. Lumina Lex, București, 1999.

¹⁸ xxx, *Integrarea economică*, cap.VIII, Chișinău, 2001.

¹⁹ Caraiani Geheorghe, *Zonele libere și paradisurile fiscale*, Ed. Lumina Lex, București, 1999.

- deplasarea interesului pentru ZEL din țările capitaliste dezvoltate, în special, pentru depășirea barierelor netarifare din comerțul internațional din cadrul acestui grup de țări.
- accentuarea tendinței de diversificare a activității și de adaptare la cerințele pieței.
- Antrenarea într-o măsură mai mare, în special în zonele industriale libere, a firmelor specializate în cercetare-dezvoltare pentru promovarea tehnicii de vârf în producția de export.
- În materie de promovare a ZEL noi se remarcă efortul general spre atragerea pentru investițiile inițiale a unui număr restrâns de firme de primă mărime, care să “declanșeze” un efort de antrenare în rândul celorlalți investitori potențiali.
- În ultima perioadă, se observă o proliferare fără precedent a zonelor libere în diverse regiuni în curs de dezvoltare în scopul obținerii unor avantaje legate de exportul pe valută liber convertibilă, în cadrul eforturilor de lichidare a datoriei externe.

Evoluția conceptului de zonă liberă în timpul ultimilor 20 de ani este o bună ilustrare²⁰ a faptului cât de mult un instrument politic, pe măsură ce se dezvoltă, atrage după sine inovații terminologice de a descrie ceea ce devine tot mai mult structuri instituționale diverse.

Primă dezvoltare importantă a fost că privilegiile și avantajele zonei, în loc de a fi concentrate într-o regiune teritorială bine definită, au fost extinse în alte întreprinderi, locale sau deținute de străini, care funcționează în altă parte a țării. Aceste privilegii și avantaje au avut aceleași efecte pozitive asupra exporturilor sau creării de locuri de muncă în altă parte a țării, cum au avut loc la granițele zonei inițiale.

A doua dezvoltare importantă a fost că un număr de zone libere, orientate spre prelucrarea pentru export, au achiziționat funcții de prelucrare din import (exemplu: zona liberă Manaus din Brazilia care în prezent operează aproape exclusiv pentru piața internă).

- loosening the importance of EFZs in developed countries, especially for nontariff barriers from international trade inside these countries;
- a greater diversification of the activities and adaptation to the market demands;
- concentration of the research-development firms into free industrial zones in order to promote high technologies for export output;
- new initial investments made by a little number of great firms which are able to support new actions of other potential investors;
- a greater number of EFZs appeared in developing countries in order to obtain advantages connected with foreign currencies payments for exports and to eliminate foreign debt.

The evolution of the concept of EFZ allows us to understand how a political instrument was able to support terminological innovations in order to describe different institutional structures.²¹

First important development is that the privileges and the advantages of the zone were enlarged to other local or foreign firms which activate in the same zone. These advantages and privileges had the same positive effects on exports or jobs in other part of the host country too.

The second development deals with those EFZs which processed for export and which implement proceeding functions from import. A significant example is free zone Manaus from Brazil which operates almost exclusively for internal market now.

²⁰ www.ronl.nl - Corporate Location – World Economic Zones: An Objective Study, iunie 1994.

²¹ www.ronl.nl - Corporate Location – World Economic Zones: An Objective Study, June 1994.

A treia dezvoltare importantă a fost instalarea întreprinderilor interne în zonele libere (de exemplu: în India). Această evoluție este rezultatul necesității economice, de când un investitor local poate fi un bun înlocuitor pentru investitorul străin ezitant sau neatent. Este, de asemenea, rezultatul presiunilor politice, de când avantajele economice acordate investitorilor străini în zonă pot, în practică, să reprezinte o discriminare politică neacceptabilă contra întreprinderilor locale. Fiind date aceleași avantaje, aceasta ar putea să contribuie la fel de mult, dacă nu mai mult, la exporturi și la crearea de locuri de muncă.

A patra dezvoltare (ca în China) a fost conceptul de zonă liberă ca un teritoriu larg, decât ca o mică enclavă industrială. Aceasta este bine exemplificat de termenul de zonă liberă specială, care a fost concepută inițial ca un teritoriu larg, extinzându-se în unele cazuri, la o provincie întreagă (exemplu: zona Insulei Hainan) sau, în alte cazuri, la o țară întreagă (exemplu: Sri Lanka și Mauritius).

A cincea dezvoltare este evoluția ZEL spre o manufactură într-o zonă orientată spre servicii.

În concluzie, ZEL au fost fondate pentru a rezolva anumite probleme care s-au ridicat între economia gazdă și economia mondială. Totuși, o soluție ideală ar necesita o economie în care, chiar fără ZEL sau regulamente speciale, capitalul să circule liber. La o asemenea economie, însă, nu se ajunge peste noapte. Ca rezultat, ZEL vor rămâne unul din instrumentele principale de atragere a investițiilor străine, cu un nivel înalt de tehnologizare, cu un mic aranjament modern și cu rețele de desfacere extinse.

În România, pentru atragerea capitalului străin, au fost înființate mai multe zone libere (Sulina, Brăila, Curtici-Arad, Giurgiu, Constanța-Sud, Galați), care să ofere atât facilități de ordin legislativ, cât și avantajele unor amplasamente strategice, în imediata apropiere a căilor de navigație fluvială și maritimă și, mai nou, în apropierea căilor de transport aerian. Stimularea activității industriale și comerciale, prin crearea facilităților de zonă liberă este benefică economiei naționale, atât prin creșterea încasărilor valutare, cât și prin valorificarea superioară a principalului factor de producție abundent – forța de muncă – și atragerea unor echipamente industriale de înalt randament.

The forth development deals with the concept of EFZ like a large territory not like a little industrial enclave. Such EFZs are situated in China and they can cover a province like Hainan Island or the whole country, like Sri Lanka and Mauritius. Finally, EFZs evaluate like a manufacture in a zone which is oriented to services.

The third development is implementation of internal companies inside EFZs, like in India. This evolution is the result of economic necessity in which a good local investor can replace an absent-minded foreign investor. More, the economic advantages of which foreign companies benefit can become an unacceptable political discrimination against local companies. Practically, the same advantages will be able to contribute as much as even more to greater exports or new jobs.

As a result, EFZs were implemented in order to solve special problems from host economies and global economy too. The ideal solution is that of an economy in which capital can move free even without EFZs. But this situation doesn't be achieved so soon.

So, EFZs will remain an instrument to obtain foreign investments, high technologies and large sale networks.

Romania implemented some EFZs like Sulina, Braila, Curtici, Giurgiu, Constanta-Sud and Galatz. These EFZs offer legislative facilities and strategic placements, near Danube, Black Sea or airports. EFZs support Romanian economy in order to grow its currency stocks and to create new jobs.

In Romania, EFZs generate supplementary services connected with financial capital movement, hotel services, public alimentation, consulting, and development of SMEs which operate on their territory. More, EFZs support development of foreign relationships and foreign trade in Romania.

Zonele libere românești sunt un factor de emulație economică și socială, pentru că, pe lângă activitățile specifice, generează dezvoltarea unor servicii adiacente, legate de circulația capitalului financiar-bancar, servicii hoteliere, alimentație publică, consultanță etc, precum și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii, care își desfășoară activitatea pe teritoriul lor. De asemenea, ZEL românești contribuie la dezvoltarea relațiilor externe ale țării noastre, a comerțului exterior, exportul și importul românesc cunoscând o evoluție deosebită în ultimii zece ani.

Însă, țara noastră, nici la ora actuală, nu are experiența necesară, în ceea ce privește zonele libere. Acest lucru este demonstrat de noua legislație în domeniu, care limitează facilitățile de natură fiscală, la recomandarea reprezentanților U.E. Pe lângă cauzele care frânează dezvoltarea ZEL la nivel mondial, în cazul României, au intervenit divergențele și contradicțiile în ceea ce privește aplicarea T.V.A. și a impozitului pe profit. Limitarea acestor facilități acordate firmelor care operează în zonele libere ar putea costa statul român miliarde de USD, materializate prin: rezilierea contractelor aflate în derulare; pierderea potențialilor investitori; pierderea oportunității de a testa noile metode de reglementare de către stat a dezvoltării economice și creării relațiilor de încredere cu comunitatea de business; dauna mare pentru încrederea oamenilor de afaceri în capacitatea administrării economice a Parlamentului și Guvernului, cauzată de noua legislație, care a încălcat garanțiile acordate; posibilitatea acordată țărilor concurente să înființeze ZEL pe teritoriile lor și să atragă foștii sau potențialii investitori ai țării noastre; numeroasele procese civile intentate statului de actualii investitori lezați de noua legislație.

Prin noua lege a T.V.A.-ului²² și cea a impozitului pe profit²³, care își doresc să accelereze procesul de aderare la U.E., nu se demonstrează decât că în aparatul nostru de stat există un colaps, și efectele care vor surveni nu vor fi decât negative: pierderea unor importante investiții, reducerea volumului exporturilor, creșterea deficitului comercial etc, ceea ce va face, practic, inutilă existența zonelor libere pe teritoriul României.

On the other hand, Romania hasn't necessary experience in EFZs' domain. As a result, Romanian legislation limit fiscal facilities as it are recommended by the E.U. More, Romania faced to divergent opinions about VAT and taxes on profit. Limitation of the facilities for the companies which operate into EFZs may cost Romania billiards dollars. These losses will result from: cancelling of contracts, loss of potential investors and a lot of lawsuits and so on.

Laws of VAT²⁴ and of taxes on profit²⁵ were implemented in order to accelerate Romania's integration into E.U. But these laws had negative effects about EFZs, support loss of foreign investments, decrease of Romanian exports and growth of trade deficit.

Practically, the main difficulty for EFZs from Romania is the instability and incoherent legislative framework.

At global level, there are some elements which influent the evolution of the EFZs like the following: greater competition connected with investments for exports; decrease of the period between command and delivering; a better transfer of technologies and labour; development of the connections between EFZs and local economies; enlargement of industrial base in a lot of EFZs; development of regional economic organizations and promoting of interregional trade; growth of the importance of international services; the necessity to implement the facilities and benefits of EFZs to national economy; development of EFZs in private sector.

²² Legea nr.345 din 1 iunie 2002, privind T.V.A., publicată în M.O. nr.371 din 1 iunie 2002

²³ Legea nr.414 din 26 iunie 2002, privind impozitul pe profit, publicată în M.O. nr.456 din 27 iulie 2002.

²⁴ Legea nr.345 din 1 iunie 2002, privind T.V.A., publicată în M.O. nr.371 din 1 iunie 2002.

²⁵ Legea nr.414 din 26 iunie 2002, privind impozitul pe profit, publicată în M.O. nr.456 din 27 iulie 2002.

Rezumând, principala problemă actuală cu care se confruntă zonele libere românești, nu este impozitul pe profit sau T.V.A.-ul, ci instabilitatea și incoerența legislativului; faptul că un agent economic, care a investit în zona liberă o sumă considerabilă de USD, după foarte puțin timp de la realizarea investiției, poate fi pus în situația de a fi privat de toate facilitățile oferite de regimul de zonă liberă inițial, prin adoptarea unei legi care va anula, spre exemplu, și scutirea de taxe vamale. Astfel, pentru ZEL românești, aceasta este prima problemă care trebuie soluționată.

Atât pentru zonele libere românești, cât și pentru ZEL la nivel global, există un număr de factori care le vor modela caracterul în viitor: creșterea concurenței în ceea ce privește investițiile orientate spre export; scutirea timpului de răspuns spre export; scutirea timpului de livrare de la luni la săptămâni, în multe sectoare industriale; considerații legate de transferul de tehnologie și forța de muncă calificată și de dezvoltarea legăturilor între ZEL și economia locală; dorința extinderii bazei industriale în multe ZEL; dezvoltarea blocurilor economice regionale și promovarea comerțului interregional; creșterea importanței activității de servicii internaționale; nevoia imperioasă de a face disponibile facilitățile și beneficiile ZEL la scară națională; orientarea hotărâtă spre dezvoltarea ZEL în sectorul privat.

În concluzie, condițiile de succes ale actualelor și viitoarelor ZEL sunt: o legislație fermă în domeniu; un sprijin eficient din partea Guvernului țării; planificarea și conducerea bună; plasarea bună în raport cu facilitățile de transport și comunicații; menținerea facilităților fiscale și vamale.

As a final conclusion, the success elements for EFZs development are: a strong special legislation; a efficient support from the government of the host country; good planning and management; good placements near transport networks; maintaining of fiscal and custom facilities.

Selective bibliography:

- [1] Beauchamp Andre, *Zonele libere*, Ed. Montevideo, 2001.
- [2] Caraiani, Gheorghe, *Dezvoltarea zonelor libere*, în "Tribuna economică", nr.33/1990.
- [3] Caraiani Gheorghe, *Zonele libere și paradisurile fiscale*, Ed. Lumina Lex, București, 1999.
- [4] Constantinescu Vasile, *Zonele libere europene*, Ed. A.S.E., București, 1998.
- [5] Grubel Herbert G., *Towards a theory of Free Economic Zones*, Ed. Speciales, Madrid, 2000.
- [6] Toma Costel, Suciuc Gică, *Zone libere: principii și practică*, Ed. ALMA, București, 1999.
- [7] Banca Mondială, *Studiu asupra ZEL*, New York, 2000.
- [8] xxx, *Integrarea economică*, cap.VIII, Chișinău, 2001.
- [9] xxx, *Legislation des zones libres*, Ed. France, Paris, 2002.
- [10] Legea nr.345 din 1 iunie 2002, privind T.V.A., publicată în M.O. nr.371 din 1 iunie 2002.
- [11] Legea nr.414 din 26 iunie 2002, privind impozitul pe profit, publicată în M.O. nr.456 din 27 iulie 2002.
- [12] www.ase.ro
- [13] www.ronl.nl - Corporate Location – *World Economic Zones: An Objective Study*, June 1994.

